

Lausunto

27.02.2026

Asia: VN/9765/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimitystä annettujen direktiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan yleiset huomiot esityksestä

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n mielestä ehdotetut muutokset lainsäädäntöön ovat perusteltuja. EETU arvioi, että lainsäädäntöön tuleva lisäys yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun oikeudesta keskeyttää oikeusprosessi sovintomenettelyn ajaksi voi keventää oikeusistuinten työtaakkaa ja edesauttaa sovinnon löytämistä osapuolten kesken ilman raskasta oikeusprosessia.

EETU ry pitää kannatettavana, että direktiivissä säädetään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelinten yhdenvertaisesta saatavuudesta. On hyvä asia, että valitusten toimittamiselle ei saa olla esteitä, ja että valituksia voi ottaa vastaan niin suullisesti, kirjallisesti kuin verkossa.

Huomiot oikeudenkäyntiin liittyvistä ehdotuksista: a) hyvityskanteen määräajan keskeytyminen valtuutetun johtaman sovintomenettelyn ajaksi sekä yhdenvertaisuuslain mukaisissa asioissa lautakunnan ratkaisun lainvoimaiseksi tuloon asti ja b) tasa-arvovaltuutetun oikeus tulla kuulluksi tuomioistuimessa tasa-arvolain soveltamista koskevissa asioissa

EETU ry katsoo, että ehdotukset ovat perusteltuja. Esityksessä todetaan, että hyvityskanteen määräajan keskeytyminen valtuutetun johtaman sovintomenettelyn ajaksi saattaa lisätä syrjinnän uhrien halukkuutta sovintomenettelyyn valtuutetun johdolla. EETU ry toivoo, että tämä huomioimaan turvaamalla valtuutettujen resurssit, jotta ne pystyvät vastaamaan kasvaneeseen tarpeeseen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelinten riippumattomuus ja siihen liittyvät muutosehdotukset: lautakunnan henkilöstön nimittämistoimivalta ja valtuutettujen sidonnaisuusilmoitukset

-

Yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun työn järjestämiseen liittyvät asiat: toimivallan delegointimahdollisuus, toimiston sisäinen organisointi, kertomusten sisältö, syrjintää epäilevälle annettavat tiedot

EETU ry uskoo, että syrjintää epäilevälle annettavien tietojen ja ohjeistuksen lisääminen ja ohjeistusvelvollisuuden selkeä kirjaaminen lakiin on tarpeellista.

EETU ry korostaa, että neuvonnassa on tärkeää huomioida henkilön tausta ja tukitoimien tarpeet. Neuvonnassa on tärkeää huomioida selkeäkielisyys, oli henkilön äidinkieli mikä tahansa.

Huomiot yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimistä annettujen direktiivien sellaisista säännöksistä, joiden ei esitysluonnoksessa ole katsottu edellyttävän lainsäädäntömuutoksia

-

Huomiot ehdotusten vaikutuksista

-

Muut huomiot

EETU ry painottaa, että ikääntyneiden asema ja tarpeet pitäisi nykyistä paremmin tunnistaa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa lainsäädännön toteutumista koskevassa valvonnassa. Vanhusasiavaltuutetun virka perustettiin vuoden 2022 alussa. Vanhusasiavaltuutettu voi antaa ainoastaan suosituksia. Olisikin tärkeää, että yhteiskunnassa pystytään nykyistä paremmin kiinnittämään huomiota ikäsyrjintään ja ikääntyneiden itsemääräämisoikeuden toteutumiseen. Ikääntyneet ovat heterogeeninen ryhmä. Osa ikääntyneistä on muita haavoittuvammassa asemassa. Tilastojen valossa tiedämme, että muistisairaiden osuus on 85 vuotta täyttäneistä jopa yli kolmanneksen.

EETU ry pitää välttämättömänä, että väestörakenteeltaan ikääntyvässä Suomessa säilytetään jatkossakin muista valtuutetuista erillinen vanhusasiavaltuutetun tehtävä. Vanhusasiavaltuutetun tehtävänä on edistää ja arvioida ikääntyneiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista lainsäädännössä ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Kallinen Aaron
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry – Pensionärsförbundens
intresseorganisation PIO rf